

Diepenbeeks **Natuur.** *Nieuws*

België–Belgique
PB - P.P.
3590 Diepenbeek 1
BC 10109

Natuurpunt steunt onze vrijwilligerswerking

Beheer planning natuurgebieden

Adresklef

Nacht van de Vleermuis

Natuurpunt Afd. Diepenbeek.

Voorzitter: Jos Ramaekers, Houbrichtsstraat 2,
Diepenbeek, 011/351583

Secretaris: Richard Vuurstaek, Zinniastraat 17,
Diepenbeek, 011/322718

Penningmeester: David Berx, De Hutten 52,
Genk, 089/247702

Milieu- en Culturele raad: Gilbert Martens,
Plompaertstraat 22, Diepenbeek, 0472/329136

Jos Paulussen, Jagersstraat 28, Diepenbeek; 011/323962

Chris Dictus, Piannesbergstraat 19, Diepenbeek; 011/ 333692

Erik Nuyts, Kempenstraat. 136, Diepenbeek; 011/332382

André Witvrouw, Dautenstraat 42, Diepenbeek; 011/324382

Koen Thonissen, Nanofstraat 118, Diepenbeek; 011 / 25 60 41

Woord van de voorzitter.

Beste natuurliefhebbers,

Als jullie dit tijdschrift in je brievenbus of mailbox vinden is de vakantie alweer bijna voorbij. De natuur maakt zich stilaan op voor de herfst. Vruchten worden rijp, paddenstoelen verschijnen, bladeren beginnen te verkleuren en de laatste bloemen bloeien. Dankzij onze nazomer en herfst activiteiten kunnen we van al dat moois genieten.

In dit nummer kan je ook lezen dat we ondanks de crisis en de besparingen die ook onze vereniging treffen, toch weer veel nieuwe initiatieven nemen die de Diepenbeekse natuurgebieden ten goede zullen komen, en ook voor de wandelaar en opmerkzame bezoeker extra belevingswaarde zullen bieden.

Dankzij Europese middelen zullen Dorpsbenden en Nietelbroeken nog beter ingericht worden om hun bijzondere natuurwaarden uit te breiden. Daarover in een latere editie meer. Dankzij Limburgse middelen en ondersteuning van de UHasselt en de gemeente zullen we ook werk maken van meer natuur op de Diepenbeekse universiteitscampus.

Tot binnenkort, ergens in de natuur

Met vriendelijke groeten,

Jos Ramaekers
Voorzitter

De Maten.

Zoals in een eerder verschenen artikeltje over het Diepenbeeks WO II erfgoed, zag, na beheerwerken, een restant van de antitank versperring weer het daglicht. Nu heeft één van onze leden heeft ons wat meer informatie bezorgd hoe deze constructie er vroeger uitzag.

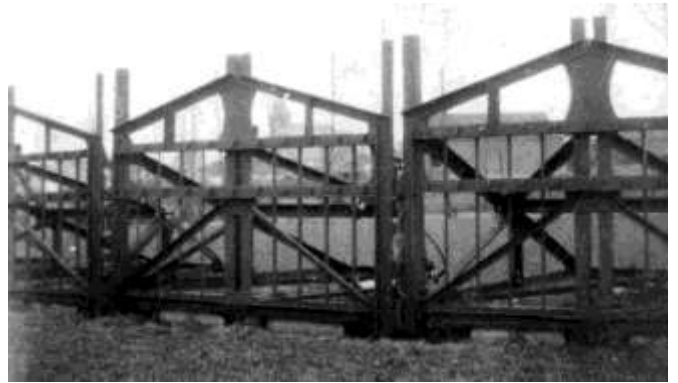

De metalen cilindervormige constructie die volgestort is met beton, en die met lange ijzeren pennen (waarschijnlijk treinrails) in de bodem steekt, is eigenlijk een verankeringpunt voor Cointet-elementen.

Een Cointet-element (Fr), Belgische poort (NL) of C-element (D), is een loodzware metalen antitank constructie die de basis vormde van de

verdedigingslinie tussen Koningshooikt en het Waals-Brabantse Waver (KW-linie) tijdens de Tweede Wereldoorlog. Zoals het woord het zelf zegt, werden deze constructies ontworpen om de oprukkende Duitse tanks uit België te weren.

De elementen waren ongeveer 3m breed en 2m hoog en werden op rollen gemonteerd. Hiermee konden de toegangen zoals bruggen, wegen en DIJKEN worden gebarricadeerd. De elementen werden naast elkaar opgesteld en met kettingen aan elkaar vast gemaakt. Om te voorkomen dat de vijand de muur van elementen zou wegschuiven werden deze verankerd aan betonnen palen. En het is een zulke verankeringspaal die in de Maten te voorschijn is gekomen. Het blijkt dat er in Limburg nog maar vijf van deze originele constructies te vinden zijn

Planning beheer.

Het is inmiddels een traditie; tijdens de zomervakantie gaan we met het afdelingsbestuur op terrein al onze natuurgebieden bezoeken en plannen op basis van wat we zien de ingrepen voor het toekomstige jaar, zowel de ingrepen die we zelf willen uitvoeren als deze die we door de professionele werkploegen van natuurpunt wil laten uitvoeren. Hierbij een kort overzicht van de belangrijkste zaken

De Maten.

De voornaamste aandacht zal hier gaan naar het verder open maken van de Franse Vijver waar rond de tweede bunker nog veel wilgenopslag is. Waar we vorig jaar kapten is inmiddels veel opslag van bomen en struiken. Dit zullen we proberen onder controle te krijgen, evenals de opslag op de open heide.

De Dauteweyers.

Belangrijk voor het behoud van de boomkikker blijft het visvrij houden van de vijvers en poelen. Dat dit niet makkelijk is mag blijken uit het feit dat we zelfs in de vijvers die vorige winter droog stonden, toch al jonge blauwbandgrondel aantreffen, een exotisch visje dat de eitjes van onze boomkikker opeet.

Jaarlijks blijven droogzetten blijft dus zeer belangrijk. Verder zal in dit gebied de aandacht vooral gaan naar het bomenvrij houden van al open gemaakte oevers en het verder open maken van de oevers zo kan de zon zorgen voor snel opwarmend water, net wat onze boomkikker en andere amfibieën nodig hebben

Dorpsbenden.

Het terreinbezoek leerde dat het gebied omheen de Laak natter wordt, ondanks alle werken aan beken en slootjes. De bron van het euvel werd gevonden; een zandophoping in het Laak ter hoogte van de monding in de Kaatsbeek. Met hulp van de gemeente werd deze obstructie verwijderd, maar toch blijft het gebied te nat. De Laak blijkt meer stroomopwaarts ook verzand. Om dit op te lossen hebben we nog extra hulp nodig van de gemeente. We zagen ook dat de planten van het blauwgrasland het goed doen, en zien dat de extra ruimte die werd vrijgemaakt vorig jaar en 2 jaar geleden snel in goede zin

evolueert. Voor de vrijwilligers blijft er werk om bosranden en wilgenstruwelen onder controle te houden.

Nietelbroeken.

Hier zullen we ons komend jaar toespitsen op het herstel van enkele waardevolle hooilanden, zowel in de blok aan de Nietelbroekstraat, als in enkele kleinere perceeltjes achter de Tierstraat. Verder wordt gepland om in het bos 2ha populieren te kappen, samen met het perceel sparren. De natuur mag na het kappen zelf de nieuwe bomen zaaien. Ongetwijfeld zal het opruimen van het takhout de nodige inspanningen vragen.

Sluisbenden.

In dit nog relatief nieuwe gebied is het onder controle houden van de opslag van wilgen en elzen belangrijk. We zien ook nog steeds evolutie in de plantengroei. Het stadium van de pioniers is stilaan voorbij en geleidelijk nemen de vaste planten zoals grassen en brem de overhand.

Te vermelden is dat natuurbestuur een akkoord met de universiteit en de provincie Limburg heeft bereikt om ook op het terrein van de universitaire campus zelf natuurherstel te mogen uitvoeren. Over dit project mag je in de loop van het najaar meer nieuws verwachten.

Op de Universitaire Campus bevindt zich ook waterkelder van De Mouwkes. De erfpachtovereenkomst om het beheer van deze kelder officieel over te dragen aan onze vereniging zal op 31 augustus worden getekend. Dank daarvoor aan de gemeente die eigenaar is. Na de overdracht kunnen we de nodige investeringen doen om het vleermuisen meer naar de zin te maken en dit erfgoed te bewaren voor de toekomst.

Bechsteins vleermuis in Nietelbroeken.

Wa's da nu weer hoor ik je al denken, kunnen ze geen simpeler naam bedenken voor een dier. Jawel hoor; in oudere boeken spreekt men ook wel eens over langoorvleermuis. Wat je ook in de literatuur vindt is dat dit bij ons een zeer zeldzame vleermuis is. Tot drie jaar geleden wisten we eigenlijk alleen maar dat deze soort overwinterde in de mergelgrotten in Riemst. Waar ze in de lente naartoe trok was onbekend, en dat in de 21ste eeuw.

De Bechsteins vleermuis is een moeilijk te onderzoeken soort. We weten dat ze leeft in bossen en parken en insecten zoekt op een ietwat aparte manier waarbij ze geen of

nauwelijks gebruik maakt van sonargeluiden. De Bechsteins vleermuis zet zich nl. op een stam of vliegt langzaam laag door het bos en luistert of ze insecten hoort bewegen. Het spreekt voor zich dat ze dus zelf geen of maar een heel stil geluid maakt. Zodra ze iets hoort gaat ze op het geluid af en plukt het insect van de bladeren of grond af.

Omdat ze nauwelijks geluid maakt is ze met een batdetector moeilijk op te sporen.

In 2010 werd er door de provincie Limburg een project opgestart om meer over de Bechsteins vleermuis te weten te komen. Zendapparatuur om dieren te volgen is door technische vooruitgang inmiddels zover verkleind dat het mogelijk is om vleermuizen van 7 à 13 gram van een zendertje met een minibatterijtje te voorzien. Vleermuizen werden en worden in de nazomer gevangen nabij de grotuitgangen waar ze komen zwermen (fuiwen dus) in de paartijd. Na het feestje vliegen ze terug naar hun zomerleefgebied en proberen de onderzoekers ze met de auto te volgen. Een hele heksentoer want de zendertjes hebben maar een bereik van 500m. Ondanks de beperkingen slaagden de onderzoekers erin om enkele leefgebieden van de Bechsteins vleermuis te ontdekken en al vlug bleek dat ook bij ons in Nietelbroeken deze vleermuizen leven. Dit voorjaar werden er dan 30 speciale nestkasten opgehangen voor vleermuizen. De nestkasten bootsen holle bomen na, het biotoop van de vleermuizen in de zomer.

Bij een nestkastcontrole in juni bleek dat er in een aantal nestkasten vleermuiskeutels lagen, maar geen vleermuizen. De keutels werden door een universiteit van Warwick in Engeland genetisch onderzocht en bleken effectief van de Bechsteins vleermuis te zijn. We zijn er nu dus zeker van dat deze zeldzame vleermuis in ons natuurgebied een geschikte thuis heeft, een reden te meer om dit gebied te koesteren.

Gemeente en Natuurpunt pakken waterproblemen in de Dorpsbeemden aan.

Nog maar net een goede maand geleden sprongen in Diepenbeek tientallen mensen in de Pomperikvisvijver om de waterproblemen van Stiemer en Kaatsbeek aan te klagen.

Dat de Kaatsbeek na praktisch iedere stevige regenbui boven Genk hier in Diepenbeek buiten haar oevers treedt, is al langer bekend. Dit probleem wordt veroorzaakt doordat in de rioleringen nog veel te veel regenwater terecht komt waardoor overstortkleppen in werking treden en massa's water op zeer korte tijd geloosd worden in de Kaatsbeek.

Woensdagavond 1 augustus stelden de Diepenbeekse Natuurpunters bij een terreinbezoek vast dat de Dorpsbeemden nog voor grote delen onder water stonden, ondanks het betere weer van de laatste dagen. Na een zoektocht op terrein bleek dat de veelvuldige overstromingen van de Kaatsbeek tot gevolg hebben dat de monding van het lokale beekje de Laak in de Kaatsbeek volledig verstopt werd door opgehoopt zand dat met grote kracht vanuit de Kaatsbeek wordt opgestuwd bij iedere overstroming. Door dit fenomeen staat het water in de Dorpsbeemden meer dan 60 cm hoger dan normaal. De lokale landbouwers waarmee Natuurpunt samenwerkt, kunnen hun percelen niet gehooïd krijgen omdat ze onder water staan. Tientallen hectaren van de meest waardevolle schrale graslanden in

Vlaanderen dreigen hiermee verloren te gaan. Natuurpunt trok donderdag onmiddellijk aan de alarmbel bij de gemeente om het acute probleem van de verstopping op te lossen met zwaar materieel en vroeg de bevoegde instanties om zo snel mogelijk te gaan samenzitten voor het uitwerken van een meer duurzame oplossing.

De gemeente diepenbeek reageerde alvast onmiddellijk met het verwijderen van de zandophoping zodat de overstroomde weilanden nu eindelijk droog kunnen worden. Met wat hulp van de weergoden in de eerstvolgende weken is nog niet alles verloren en kan er hopelijk alsnog gehooïd worden.

Natuurpunt is echter benieuwd hoe lang het zal duren vooraleer zich een nieuwe verstopping heeft gevormd. Het structureel probleem is immers nog niet opgelost.

Wordt ongetwijfeld vervolgd

Natuurpunt investeert in haar vrijwilligers.

Zoals bekend vormen vrijwilligers de drijvende kracht van Natuurpunt. Door de belangeloze inzet van mensen die een deel van hun vrije tijd besteden aan het beheren en bestuderen van natuur, het organiseren van activiteiten of het adviseren van het beleid zorgen we niet enkel voor mooie natuur door en voor mensen, maar ook voor begrip en medewerking bij bevolking en bestuur.

Naarmate de oppervlakte te beheren natuur toeneemt zijn er natuurlijk meer materialen nodig om het beheer uit te voeren, ook voor vrijwilligers. Natuurpunt investeert dan ook in zijn vrijwilligers en voorziet hen voor zover de

financiën dit toelaten van professioneel werkgerief. Binnenkort mogen onze Diepenbeekse vrijwilligers dan ook een extra zware bosmaaier, een lichte kettingzaag, toebehoren, brandstof en handzagen en takkenscharen verwachten om het werk te vergemakkelijken.

Vanzelfsprekend moeten vrijwilligers niet alle werk opknappen, inrichtingswerken worden uitgevoerd door de professionele werkploeg van Natuurpunt en hooien en begrazing wordt met hulp van een aantal landbouwers uitgevoerd in ruil voor het hooi. Wijzelf als vrijwilligers zorgen voor kleine ingrepen, herstellingen en werken waarvoor tijd tekort is. Bovendien zijn het ook onze beheerteams van vrijwilligers die de werken helpen plannen en superviseren.

Heb je zelf zin om te komen helpen of om de resultaten mee op te volgen bezorg ons dan gewoon je e-mail of telefoonnr, we laten je dan regelmatig weten welke werken er gepland zijn.

Beheerteams.

In het natuurgebied “De Maten” en ook in “De Dorpsbenden” zijn er beheerteams actief. Het is de bedoeling om op vaste tijdstippen beheerwerken uit te voeren in het desbetreffende gebied. Voor de Maten is dat elke tweede zaterdag en voor de Dorpsbenden elke derde zaterdag van de maand telkens om 13u30. Einde is voorzien om 16u. Plaats van samenkost;

voor de Maten; kruising Dillekensweyerstraat en het Fietspad.

voor de Dorpsbenden; parking aan de visvijver, Pomperikweg.

Dus iedereen die tijd en goesting heeft om de handen uit de mouwen te steken voor de natuur, is van harte welkom.

Voor meer info E-mail;

voor de Maten; davidberx@pandora.be.

voor de Dorpsbenden; jos.paulussen1@telenet.be

Onze natuurgebieden.

De Dorpsbenden-Pomperik: Graslanden worden natuur voor iedereen.

Situering; centrum Diepenbeek, hoek Verbindingslaan en de Demer.

Grootte: 38 ha, Beheerder: Jos Paulussen, 011/323962

Nietelbroeken: Sprookjesbos in Diepenbeeks Haspengouw.

Situering; Zuid-Diepenbeek grensoverschrijdend met Kortesseem en Hasselt.

Grootte: 66 ha, Beheerder Jos Ramaekers, 011/351583

De Dauteweyers: Industrieel patrimonium wordt weer natuur.

Situering; Lutselus, St-Servatiusstraat.

Grootte: 11 ha, Beheerder: André Witvrouw, 011/324382

De Maten: Natuurparel van midden Limburg.

Situering; Noord-Diepenbeek grensoverschrijdend met Genk.

Grootte: tot. 231 ha, Beheerder Diepenbeeks gedeelte: David Berx, 089/247702

De Mowkes: Voormalige waterkelder wordt vleermuizen (t)huis.

Situering; op de universitaire campus Diepenbeek aan de Stiemer.

Den Elst: Natuuroase in een landschap van monoculturen.

Situering; ten noorden en langs de autosnelweg, tussen de gehuchten het Crijt en het Reitse.

Grootte: 5 ha, Beheerder: (nog in overleg).

De Sluisbenden: (natuurontwikkelings gebied).

Situering; ten westen van de universitaire campus, langs de Demer.

Grootte: 5 ha, Beheerder: Koen Thonissen, 011 / 25 60 41.

Digitale nieuwsbrief.

In deze tijd van internet, e-mail en dergelijke, willen we als afdeling Diepenbeek niet achterblijven en bieden onze nieuwsbrief aan in digitale vorm. Een e-mail naar onze redactie david.berx@pandora.be is reeds voldoende om u op de lijst te zetten om ons tijdschrift langs het internet te ontvangen. Dit vermindert onze kosten, spaart het milieu en u ontvangt het tijdschrift mooi op tijd en in kleur.

Onze eerst volgende activiteiten.

Nachtwandeling in de Dorpsbenden.

Activiteit in het kader de Europese Nacht van de Vleermuis.

Kennismaking met vleermuizen en hun prooien.

Wanneer: zaterdag **25 augustus** 2012 om **20u** tot 23u.

Start met een powerpointvoorstelling.

Locatie: Pomperik-Dorpsbenden, Vissershuisje Pomperikweg 1 3590 Diepenbeek.

Begeleiders: David Berx en Jos Ramaekers.

Meenemen: zaklamp.

Heidewandeling in de Maten.

Het heidegebied op z'n mooist.

Wanneer: Zondag **2 september** 2012 van **14u** tot 17u.

Locatie: de Maten (Diepenbeeks gedeelte).

Afspraak: Parking "De Pengel" aan de Havenlaan (langs Albertkanaal), 3590 Diepenbeek.

Begeleider: Berx David

Paddenstoelenwandeling in de bossen van Schoonbeek.

**Kennismaking met paddenstoelen in alle maten,
geuren en kleuren. Wie weet zien we ook een kabouter**

Wanneer: zondag **7 oktober** 2012 van 14u tot 17u

Locatie: Einde van de Zandstraat aan de Kruising van de Zand- en de Grensstraat, 3590 Diepenbeek.

Begeleiders: Jos Paulussen en Ronny Boeykens.

Nachtwandeling in de Sluisbenden en de Universitaire Campus.

**Op zoek naar nachtelijke zoogdieren en andere diertjes met behulp van life-traps en
zaklamp.**

Wanneer: zaterdag **13 oktober** 2012 van **19u** tot 23u.

Locatie: Parking UHasselt, Agoralaan (aan bushalte), 3590 Diepenbeek..

Begeleiders: Jos Ramaekers.